

The Impact of the Educational Management Model on Changing Attitude and Academic Progress of Student-Teachers in Primary Education: A Mixed-Methods Study with a Data Triangulation Approach

Parvin Salarichine¹, Narges Rastegari^{*2}

1. Assistant Professor, Department of Educational Sciences, Farhangian University, Tehran, Iran

2. Department of Educational Sciences, Farhangian University, Kerman, Iran

Citation (APA): salarichine, P. rastegari ,N. (2025). The Impact of the Educational Management Model on Changing Attitudes and Academic Progress of Student-Teachers in Primary Education: A Mixed-Methods Study with a Data Triangulation Approach. *The Journal of Research and Innovation in Primary Education*, 7(1), 123-139.

<https://doi.org/10.48310/reek.2025.16912.1359>

ARTICLE INFO

Keywords:

Academic Achievement
Attitude
Educational Management Model
Elementary Education
Elementary education,
Teaching Method.

Received: 2024 -08 -05

Accepted: 2025 - 03-19

Available: 2025 -03 -21

ABSTRACT

Background and purpose: This research aimed to investigate the impact of the educational management model on the attitudes and academic achievement of student teachers in primary education.

Methodology: This study employed a quasi-experimental design with a pre-test and post-test, including a control group, to examine the changes in attitudes and academic performance of student teachers. Quantitative data were collected using attitude and academic achievement questionnaires and analyzed using ANCOVA (Analysis of Covariance). Qualitative data were gathered through semi-structured interviews with student teachers and primary education professors. The study sample comprised student teachers from the Primary Education program at the University of Teacher Education, Kerman (Shahid Bahonar Campus). One class was purposively selected from six active classes in the first semester of 2023-2024. The educational management model was implemented with this group.

Findings: The results revealed that the educational management model led to a significant positive change in the attitudes and academic achievement of student teachers. The ANCOVA analysis showed a significant effect for the teaching method ($F = 19.87$, $p < 0.001$), with the experimental group demonstrating significant improvements in both attitude and academic performance compared to the control group. Additionally, qualitative findings indicated an increase in motivation and satisfaction among the student teachers concerning the teaching process and the use of active teaching methods.

Conclusion: This study confirms the positive and significant impact of the educational management model on the attitudes and academic achievement of student teachers. The findings suggest that the model can be effectively implemented to improve student teachers' educational experiences. Based on the results, recommendations for better implementation of the educational management model in educational settings are provided.

* **Corresponding author:** Narges Rastegari, Department of Educational Sciences, Farhangian University, Kerman, Iran
E-mail: rastegarinarges@yahoo.com

Extended Abstract

Introduction:

In recent decades, the quality of education and learning has become a key priority in educational systems. In this context, classroom management and its impact on students' and student-teachers' attitudes and academic progress have gained special importance. New educational management models, particularly those emphasizing active student participation, can contribute to improving teaching and learning quality. The primary aim of this study was to examine the impact of an educational management model on changing student-teachers' attitudes and academic progress in the field of primary education.

Methodology:

This quasi-experimental study employed a pre-test and post-test design with a control group to assess changes in student-teachers' attitudes and academic progress. A combination of quantitative and qualitative research methods (simultaneous triangulation) was used for data collection and analysis. Quantitative data were collected using attitude and academic progress questionnaires, while qualitative data were gathered through semi-structured interviews with student-teachers and primary education instructors. The participants were student-teachers enrolled in the Primary Education program at Shahid Bahonar University of Education in Kerman. Using purposive sampling, one class was selected from six classes enrolled in the "Curriculum Planning Principles" course during the first semester of 2023–2024. The educational management model was then implemented experimentally. The educational management model used in this study incorporated active and participatory teaching methods, classroom management based on positive interactions, and innovative teaching techniques emphasizing problem-solving and critical thinking skills. This model was applied over eight weeks, after which academic progress and changes in student-teachers' attitudes were assessed. To analyze the data, ANCOVA (Analysis of Covariance) was used to compare the academic progress and attitude changes between the experimental and control groups.

Findings:

The results of the study indicate that implementing the educational management model led to significant changes in student-teachers' attitudes and academic performance. Specifically, quantitative results obtained through ANCOVA revealed that the experimental group demonstrated significant improvements compared to the control group. These changes were evident across cognitive, emotional, and behavioral dimensions. Cognitive domain: Student-teachers in the experimental group developed a deeper understanding of educational management concepts and recognized the importance of active teaching methods.

Emotional domain: Positive changes in attitudes indicated that student-teachers became more interested in active teaching methods and management models and were more inclined to apply them in their classrooms. Academic progress: Results from teacher-constructed tests showed that the experimental group significantly outperformed the control group, particularly in the "Curriculum Planning Principles" course. Statistical analysis confirmed that the experimental group achieved notably higher scores. Additionally, qualitative data from semi-structured interviews with student-teachers and instructors confirmed that these improvements were attributable to the implementation of the educational management model. Interviews revealed that student-teachers experienced greater satisfaction with the learning process due to the adoption of new teaching methods, which enhanced their motivation and self-confidence. Furthermore, they reported acquiring valuable skills in designing educational activities and managing classrooms, which contributed to improved teaching and learning quality. The statistical analyses corroborated these academic improvements, demonstrating the efficacy of the educational management model in enhancing student-teachers' learning outcomes. The qualitative findings further supported the quantitative results, providing insights into student-

teachers' increased motivation, engagement, and perceived benefits from active, student-centered teaching methods.

Discussion and Conclusion:

The findings of this study provide strong evidence of the positive impact of the educational management model on both student-teachers' attitudes and academic performance. The model effectively promoted deeper cognitive understanding, emotional engagement, and positive behavioral changes within the experimental group. Additionally, student-teachers' academic progress was significantly enhanced, with notable improvements in their performance in the "Curriculum Planning Principles" course. These results align with previous research emphasizing the effectiveness of active and participatory teaching methods in improving student learning and engagement. Studies by Vázquez et al. (2020), Leekhot et al. (2024), and others have demonstrated that creative and collaborative teaching approaches lead to deeper learning and better knowledge retention. The findings also resonate with research on educational management, which highlights the importance of innovative teaching models that foster critical thinking and problem-solving skills. This study contributes to the growing body of research on educational management models by providing evidence of their profound impact on both student-teachers' attitudes toward teaching and their academic performance. The integration of both quantitative and qualitative methods allowed for a comprehensive understanding of how the educational management model influenced student-teachers. The simultaneous triangulation approach facilitated a richer and more nuanced interpretation of the results, combining statistical evidence with participants' personal reflections.

Suggestions:

Based on the findings, several recommendations are proposed to improve teacher education programs and enhance the quality of teaching and learning:

Professional Development and Training: Specialized training programs should be organized to familiarize both in-service teachers and student-teachers with the principles and applications of educational management models. Such programs can help them effectively implement active and participatory teaching methods in their classrooms.

Curriculum Integration: The educational management model should be incorporated into teacher education curricula to ensure that future educators acquire the necessary skills and knowledge to implement innovative teaching methods.

Application in Complex Subjects: The model can be particularly effective in teaching complex subjects such as mathematics and science, where active learning strategies facilitate deeper understanding and improve student outcomes.

Encouraging Active Learning: Teachers should be encouraged to incorporate active learning strategies into their instruction, as these strategies promote student engagement, critical thinking, and deeper comprehension.

By implementing these recommendations, teacher education programs can better prepare future educators, leading to improved teaching practices and better educational outcomes for students in primary schools and beyond. The adoption of educational management models can foster more effective, engaging, and student-centered learning environments, ultimately enhancing the overall quality of education.

Ethical Considerations: Compliance with Ethical Guidelines: Ethical principles were fully adhered to in this study. Participants were informed that they could withdraw from the study at any time. Additionally, all participants were made aware of the research process.

Funding: This work has received financial support from Farhangian University (Contract No. 50000/17475/120).

Role of Each Author: Narges Rastegari: Methodology, data management, article writing.

Parvin Salari: Data collection, methodology, discussion, and conclusion.

Conflict of Interest: The authors declare that there is no conflict of interest.

Acknowledgments: We would like to express our sincere gratitude to all the participants who collaborated with us throughout the research process.

مقاله پژوهشی

تأثیر الگوی مدیریت آموزش در تغییر نگرش و پیشرفت تحصیلی دانشجو معلمان رشته آموزش ابتدایی: مطالعه آمیخته با رویکرد مثلث سازی داده ها

پروین سالاری چینه^۱، نرجس رستگاری^۲*

۱. استادیار گروه علوم تربیتی، دانشگاه فرهنگیان، تهران، ایران

۲. گروه آموزشی علوم تربیتی، دانشگاه فرهنگیان، کرمان، ایران

مشخصات مقاله

چکیده

واژه های کلیدی:

آموزش ابتدایی،

الگوی مدیریت آموزش،

پیشرفت تحصیلی،

روش تدریس،

نگرش.

۱. نویسنده مسئول

rastegarinarages@yahoo.com

دریافت شده: ۱۵ مرداد ۱۴۰۳

پذیرش شده: ۲۹ اسفند ۱۴۰۳

منتشر شده: ۱ فروردین ۱۴۰۴

زمینه و هدف: این پژوهش، باهدف بررسی تأثیر الگوی مدیریت آموزشی بر تغییر نگرش و پیشرفت تحصیلی دانشجو معلمان رشته آموزش ابتدایی، انجام شد.

روش: این تحقیق، از نوع شبه تجربی با پیش آزمون و پس آزمون با گروه کنترل، به منظور بررسی تغییرات نگرش و پیشرفت تحصیلی دانشجو معلمان طراحی گردید. داده های کمی از طریق پرسش نامه های نگرش و پیشرفت تحصیلی، جمع آوری شد و برای تحلیل آن ها از آزمون T زوجی استفاده شد. داده های کیفی، از طریق مصاحبه های نیمه ساختاریافته با دانشجو معلمان و استادان آموزش ابتدایی به دست آمد. جامعه آماری شامل دانشجو معلمان کارشناسی آموزش ابتدایی دانشگاه فرهنگیان کرمان (پردیس شهید باهنر) بودند که از میان شش کلاس فعال در نیمسال اول ۱۴۰۳-۱۴۰۲ یک کلاس به طور هدفمند انتخاب و الگوی مدیریت آموزشی، به طور آزمایشی پیاده سازی شد.

یافته ها: نتایج نشان داد که الگوی مدیریت آموزشی، موجب تغییر نگرش مثبت و بهبود پیشرفت تحصیلی دانشجو معلمان، در رشته آموزش ابتدایی شده است. دانشجو معلمان گروه آزمایش، تغییرات معناداری در نگرش و عملکرد تحصیلی خود نسبت به گروه کنترل، نشان دادند. تحلیل های کیفی نیز حاکی از افزایش انگیزه و رضایت آنان از فرایند تدریس و استفاده از روش های فعال آموزشی بود.

نتیجه گیری: این پژوهش، تأثیر مثبت و معنادار الگوی مدیریت آموزشی بر نگرش و پیشرفت تحصیلی دانشجو معلمان را تأیید کرده و پیشنهادهایی برای بهبود پیاده سازی آن، در محیط های آموزشی ارائه می دهد.

مقدمه

جهان، با سرعتی بی‌سابقه در حال دگرگونی است و دانش‌آموزان، با فرصت‌هایی روبه‌رو خواهند شد که در گذشته، تصورناپذیر بود از جمله: دسترسی نامحدود به اطلاعات، روش‌های نوین ابراز خلاقیت، ارتباطات فرامرزی و مسیرهای تحصیلی-شغلی که هنوز تعریف نشده‌اند. با این حال، بسیاری از نظام‌های آموزشی، همچنان از روش‌های سنتی بهره می‌برند که تفاوت چندانی با الگوهای قرن گذشته ندارند (Tuckett, 2013). در مقابل، برخی مدارس رویکردهای نوینی را در پیش گرفته‌اند که بر یادگیری فعال، تفکر انتقادی و حل مسئله تأکید دارند (Weng et al, 2023). سیاست‌گذاران و مربیان امروزی انتظار دارند، مدارس نه تنها دانش‌آموزان را برای زندگی و کار در آینده آماده کنند، بلکه شهروندانی توانمند با قابلیت‌های شناختی و اجتماعی پرورش دهند (Cobb, 2018 & Jackson, Horn). دستیابی به این هدف، مستلزم بازنگری در روش‌های تدریس و کیفیت تعاملات آموزشی است؛ چراکه این دو عامل، نقشی کلیدی در ایجاد درک عمیق و یادگیری مؤثر ایفا می‌کنند (Darling-Hammond et al, 2020; Fullan & Langworthy, 2014).

در این میان، الگوی مدیریت آموزش به عنوان یکی از الگوهای نوین، بر پایه کاوشگری استقرایی طراحی شده است (خدمتی و همکاران، ۱۴۰۲). این الگو، با تأکید بر فرآیندهای اکتشافی، می‌کوشد، دانش آموزان را به جای حفظ اطلاعات، به درک مفهومی و ساخت دانش، از طریق پیوند مفاهیم جدید با پیش دانسته‌ها سوق دهد (بهرنگی و همکاران، ۱۳۹۴). کاوشگری، به عنوان هسته این الگو، به تلاش انسان برای توضیح پدیده‌ها و پاسخ به کنجکاوای‌های ذاتی‌اش اشاره دارد (انجمن توسعه علوم آمریکا، ۱۹۹۳؛ نقل شده از طهماسب‌زاده شیخ‌لار و همکاران، ۱۳۹۷). چنین رویکردی، فرصت‌هایی برای خلاقیت، مشارکت فعال و یادگیری مبتنی بر مسئله فراهم می‌کند و مهارت‌های ضروری مانند: تفکر انتقادی، ارتباطات و حل مسئله را تقویت می‌نماید (Phenphanor Phuangphae, 2017). برای تحقق این الگو، ایجاد فرصت‌هایی جهت ارتباطات مؤثر، ساخت دانش به صورت فعالانه توسط یادگیرنده، استفاده از مسائل واقعی در آموزش و خلق محتوا بر اساس پدیده‌های علمی، ضروری است (Alam et al, 2023). همچنین، پرورش مهارت‌های شناختی پیشرفته مانند: تفکر تحلیلی، منطقی، انتقادی، علمی و حل مسئله در قلب این فرایند قرار دارد تا یادگیری به سطح عمیق و پایدار برسد (سیف، ۱۳۸۸؛ Schleicher, 2021). به عنوان مثال، در دروسی مانند ریاضیات یا زبان انگلیسی، معلمان باید از روش‌های آموزشی استفاده کنند که تفکر خلاق، استدلال استقرایی و بازخورد سازنده را در اولویت قرار دهند (Tiruneh et al, 2018; Fullan et al, 2023).

در مقابل نظام‌های آموزشی سنتی که بر حفظ محتوای کتاب‌های درسی و ارزیابی‌های سطحی (مانند آزمون‌های چندگزینه‌ای) متمرکزند، الگوی خلاقیت‌محور، بر مشارکت فعال دانش‌آموزان در ساخت دانش تأکید دارد (Mehta & Fine, 2019; Jackson et al, 2018). این انتقال، مستلزم بازطراحی روش‌های تدریس، به‌روزرسانی برنامه‌های تربیت‌معلم و ایجاد فرصت‌های یادگیری حرفه‌ای مستمر برای معلمان است (Crow et al, 2019; Darling-Hammond, 2022). بر اساس مطالعات اخیر، مدرسی که به سمت یادگیری عمیق حرکت کرده‌اند، بهبود معناداری در عملکرد تحصیلی، نگرش به یادگیری و مهارت‌های اجتماعی دانش‌آموزان گزارش داده‌اند (Kovač et al, 2023; OECD, 2023). پیشرفت تحصیلی، که به عنوان دستیابی به اهداف آموزشی تعریف می‌شود (Pinquart & Ebeling, 2020)، تنها از طریق تسلط بر محتوای درسی محقق نمی‌شود، بلکه وابسته به نگرش مثبت، علاقه و درگیری فعال دانش‌آموزان است (Ahinful et al, 2019; Pérez-López & Ibarrondo-Dávila, 2020). نگرش‌ها، به عنوان مجموعه باورهای شکل گرفته در بافت فرهنگی-اجتماعی، گرایش دانش‌آموزان به مشارکت در فعالیت‌های یادگیری را تحت تأثیر قرار می‌دهند (Kamran et al, 2023; Blankenburg et al, 2016). برای مثال، دانش‌آموزانی که در محیط‌های حمایتگر با روش‌های تدریس خلاقانه آموزش می‌بینند، تمایل بیشتری به ریسک‌پذیری و کشف راه‌حل‌های نوین نشان می‌دهند (Bryk et al, 2015; Wu et al, 2024).

گذار از آموزش سنتی به سمت الگوهای خلاقیت‌محور، نیازمند تغییر در زیرساخت‌های آموزشی، از جمله بازتعریف نقش معلمان، طراحی محتوای مبتنی بر مسائل واقعی و ارزیابی‌های کیفی است. این تحول، دانش‌آموزان را به جای

گیرندگان منفعل دانش، به بازیگران اصلی تبدیل می‌کند که توانایی تحلیل، همکاری و خلق ایده‌های نو را دارند (Nilimaa, 2023; Fullan & Opstad, 2023). در چنین نظامی، پیشرفت تحصیلی نه فقط به معنای کسب نمرات بالاتر که به‌مثابه توسعه ظرفیت‌های فردی برای اثرگذاری در جهان پیچیده امروز است. با توجه به اهمیت این موضوع، تاکنون پژوهش‌های بسیاری در این زمینه انجام شده است که نشان می‌دهد، استفاده از الگوهای تدریس فعال، مانند الگوی مدیریت آموزشی، می‌تواند به تغییر نگرش و بهبود مهارت‌های تدریس معلمان در آینده منجر شود. در ادامه به برخی از این تحقیقات اشاره می‌شود:

جدول ۱. خلاصه برخی مطالعات پیشین، در زمینه تأثیر الگوهای تدریس مشارکتی بر نگرش شغلی و پیشرفت تحصیلی

عنوان	محقق	سال	نتایج کلیدی
الگوی مدیریت آموزش: رهیافتی نوین در تدریس	بهرنگی	۱۳۸۸	معرفی الگوی مدیریت آموزش و تأثیر بر افزایش کیفیت یادگیری و تفکر انتقادی
مدیریت یادگیری و تأثیر آن بر مهارت‌های شناختی دانش‌آموزان	بهرنگی و همکاران	۱۳۹۴	تأثیر فرایند مدیریت یادگیری با رویکرد کاوشگری بر حل مسئله و ارتباط بین مفاهیم آموخته‌شده
تحلیل کاوشگری علمی در فرایند یادگیری دانش‌آموزان	طهماسب‌زاده و همکاران	۱۳۹۶	تأثیر مثبت کاوشگری علمی بر توانایی تحلیل و استدلال دانش‌آموزان
اندازه اثر داربست عقلی مدیریت آموزش در کاربرد تکنولوژی‌های نوین آموزشی بر انگیزش و پیشرفت تحصیلی در درس علوم دانش‌آموزان دختر پایه پنجم	بهرنگی و کردلو	۱۳۹۶	نتایج نشان داد که داربست عقلی مدیریت آموزش در کاربرد تکنولوژی‌های نوین آموزشی بر انگیزش و پیشرفت تحصیلی در درس علوم دانش‌آموزان مؤثر است.
مقایسه روش تدریس مشارکتی و روش تدریس سنتی در یادگیری درس زیست‌شناسی دانش‌آموزان	میر صفی	۱۴۰۲	نتایج نشان داد که در مقایسه و برآورد بین دو روش تدریس مشارکتی و سنتی، در پیشرفت تحصیلی تفاوت معناداری مشاهده شد، اما میان آن دو روش تدریس در انگیزه پیشرفت تفاوت معناداری دیده نشد.
Intrinsic and extrinsic motivation from a self-determination theory perspective: Definitions, theory, practices, and future directions	Ryan & Deci	۲۰۲۰	یافته‌ها نشان‌دهنده پیوندی پویا بین انگیزه معلم و دانش‌آموز بود؛ زیرا معلمان خود تحت تأثیر دستورات کنترلی، فشارهای سازمانی و سبک‌های رهبری قرار می‌گیرند.
The effect of the Research Methods Course organized according to the Layered Inquiry-Based Learning Model on students' skills, values, and attitudes	Kılıç & Şahin	۲۰۲۲	نتایج نشان داد که دانشجویان عموماً نگرش مثبتی نسبت به درس، یادگیری مشارکتی و پژوهش علمی داشتند.
Effects of inquiry-based approaches on students' higher-order thinking skills in science: A meta-analysis	Antonio & Prudente	۲۰۲۴	نتایج نشان داد که این روش آموزشی باعث تقویت توانایی استدلال علمی و توسعه خلاقیت در حل مسائل پیچیده می‌شود.
Inquiry-Creative: Emphasizing Critical Thinking Skills of Prospective STEM Teachers in the Context of STEM Learning in Indonesia	Prayogi, Yuanita & Wasis	۲۰۲۴	این مطالعه نشان می‌دهد که استفاده از یادگیری مبتنی بر کاوشگری (Inquiry-Based Learning) تأثیر مثبتی بر تقویت تفکر انتقادی و خلاقیت در دانش‌آموزان علوم دارد.
The Results of Inquiry-Based Learning Management on Critical Thinking and Academic Achievement of Grade-8 Students	Leekhot, Payoungkiattikun, Thongsuk	۲۰۲۴	نتایج نشان می‌دهد که دانش‌آموزانی که در فرایندهای یادگیری مبتنی بر کاوشگری شرکت کرده‌اند، به‌طور معناداری در مهارت‌های علمی و تفکر انتقادی پیشرفت کرده‌اند.

باوجود حجم قابل توجهی از مطالعات پیشین، در حوزه اثربخشی روش‌های آموزشی، اکثر این پژوهش‌ها با محدودیت‌هایی مواجه‌اند، در درجه اول این که تحقیقات گذشته عمدتاً از ابزارهای کمی (مانند نمرات آزمون‌ها) برای سنجش پیشرفت تحصیلی استفاده کرده‌اند که ناتوان از تبیین پیچیدگی‌های فرایند یادگیری و عوامل زمینه‌ای مؤثر بر آن است و خلأ دیگر این است که مطالعات موجود، عموماً تأثیر روش‌های آموزشی را صرفاً بر دانش‌آموزان بررسی کرده‌اند، درحالی‌که آماده‌سازی حرفه‌ای معلمان و نگرش آنان به شغل معلّمی، به‌عنوان عامل تعیین‌کننده در موفقیت نظام‌های آموزشی نوین شناخته می‌شود؛ بنابراین این مطالعه با به‌کارگیری چارچوب ترکیبی (Mixed-Methods) و تلفیق داده‌های کمی (مانند ارزیابی‌های عملکرد) و کیفی (مصاحبه‌های عمیق و مشاهدات میدانی)، درصدد پرکردن این شکاف‌هاست. بر اساس الگوی مدیریت آموزشی پیشنهادی، دو هدف اصلی توسط محققین دنبال می‌شود: الف) بررسی اثربخشی الگو در توسعه شایستگی‌های حرفه‌ای دانشجومعلمان (مانند طراحی فعالیت‌های خلاقانه، مدیریت کلاس درس و ارائه بازخورد سازنده) ب) تحلیل نگرش دانشجومعلمان نسبت به شغل معلّمی و شناسایی عوامل مؤثر بر تقویت یا تضعیف تمایل آنان به مشارکت در نظام آموزشی خلاقیت محور. این پژوهش از دو جنبه پیشرو است: ۱. روشن کردن تأثیر دوطرفه روش‌های آموزشی؛ برخلاف رویکردهای تک‌بعدی گذشته، این مطالعه نشان می‌دهد، چگونه بهبود نگرش معلمان آینده می‌تواند، به بازطراحی اثربخش‌تر محیط‌های یادگیری بینجامد. ۲. این پژوهش بر ضرورت ادغام مهارت‌های تفکر انتقادی، تجربه عملی در پروژه‌های واقعی و بازخورد مستمر در برنامه‌های دانشگاه فرهنگیان تأکید می‌کند.

روش

این پژوهش از نظر روش گردآوری داده‌ها، یک مطالعه آمیخته (کمی-کیفی) با رویکرد مثلث‌سازی هم‌زمان است. (Creswell, 2012) سپس داده‌های کمی و کیفی به‌طور هم‌زمان و با اولویت برابر جمع‌آوری و تحلیل شدند. هدف این طراحی، استفاده از نقاط قوت دو روش برای درک جامع‌تر تأثیر الگوی مدیریت آموزش، بر نگرش و پیشرفت تحصیلی دانشجو معلمان بود. تحلیل داده‌ها جداگانه برای هر بخش انجام و در مرحله تفسیر نتایج، ترکیب و مقایسه گردید. بخش کمی پژوهش، از طرح نیمه‌آزمایشی پیش‌آزمون-پس‌آزمون با گروه کنترل استفاده کرد. شرکت‌کنندگان به دو گروه آزمایش و کنترل تقسیم شدند و فقط گروه آزمایش تحت تأثیر متغیر مستقل الگوی مدیریت آموزشی، قرار گرفت. ابتدا از هر دو گروه پیش‌آزمون گرفته شد، سپس گروه آزمایش تحت مداخله آموزشی (اجرای الگوی مدیریت آموزش) قرار گرفت و در پایان، پس‌آزمون اجرا شد. نگرش دانشجومعلمان نسبت به الگوی مدیریت آموزشی با پرسش‌نامه بهرنگی (۱۳۹۰) شامل ۵۵ سؤال در مقیاس پنج‌درجه‌ای لیکرت ارزیابی شد. همچنین، پیشرفت تحصیلی آن‌ها بر اساس نمرات درس «اصول برنامه‌ریزی درسی» و دو آزمون معلّم ساخته سنجیده شد.

جدول ۲ طرح پیش‌آزمون و پس‌آزمون با گروه کنترل را نشان می‌دهد:

جدول ۲. طرح پیش‌آزمون و پس‌آزمون با گروه کنترل

گروه	پیش‌آزمون (01)	مداخله (X)	پس‌آزمون (02)
آزمایش	01	X	02
کنترل	01	-	02

در این طرح، 01 پیش‌آزمون قبل از مداخله، X اجرای الگوی مدیریت آموزشی و 02 پس‌آزمون بعد از مداخله است. در بخش کیفی، تأثیر الگوی مدیریت آموزشی بر نگرش و پیشرفت تحصیلی دانشجومعلمان، از طریق مصاحبه‌های نیمه‌ساختاریافته و تحلیل محتوای کیفی بررسی شد. جامعه آماری پژوهش، شامل تمامی دانشجومعلمان دانشگاه فرهنگیان کرمان در رشته آموزش ابتدایی در نیمسال اول سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲ بود. از میان آن‌ها، یک کلاس به‌صورت تصادفی انتخاب شد که شامل ۳۳ نفر بود. این افراد، به‌صورت تصادفی در دو گروه آزمایش (۱۷ نفر) و کنترل (۱۶ نفر) قرار گرفتند. مصاحبه‌ها به روش کدگذاری و تحلیل مضمون بررسی شدند.

برای سنجش نگرش، از پرسش‌نامه بهرنگی (۱۳۹۰) استفاده شد که شامل سه بُعد شناختی، عاطفی و رفتاری بود. ناصری جهرمی و همکاران (۱۳۹۳) ضریب آلفای کرونباخ این پرسش‌نامه را ۰/۸۶ گزارش کرده‌اند و پایایی آن در این پژوهش نیز با آلفای کرونباخ ۰/۸۱ تأیید شد. برای بررسی پیشرفت تحصیلی، از دو آزمون معلم‌ساخته شامل ۴۰ سؤال چهارگزینه‌ای استفاده شد که روایی و پایایی آن‌ها توسط سه نفر از استادان علوم تربیتی تأیید شد. پایایی آزمون‌ها با روش کودریچاردسون (KR-20) برای فرم الف (۰/۷۱) و فرم ب (۰/۷۶) محاسبه شد.

اجرای پژوهش در سه مرحله انجام شد: ۱) اجرای پیش‌آزمون برای سنجش سطح اولیه نگرش و پیشرفت تحصیلی، ۲) اجرای مداخله آموزشی طی ۸ جلسه در گروه آزمایش، ۳) اجرای پس‌آزمون و مقایسه تغییرات بین گروه‌ها. برای تحلیل آماری داده‌های کمی، از تحلیل کوواریانس (ANCOVA) برای بررسی تفاوت‌های معنادار بین دو گروه استفاده شد. داده‌های کیفی نیز از طریق تحلیل محتوای کیفی و استخراج کدها و مضامین اصلی تحلیل گردیدند. این روش‌ها، به پژوهشگر کمک کردند تا درک عمیق‌تری از اثر الگوی مدیریت آموزشی بر نگرش و پیشرفت تحصیلی دانشجو معلمان به دست آورد.

مداخلات آموزشی مبتنی بر الگوی مدیریت آموزش برای تدریس مبحث «عناصر برنامه درسی» در کتاب اصول برنامه‌ریزی درسی در طی مراحل زیر اجرا شد:

۱. ساختاربندی مفاهیم و عناوین اصلی مبحث: در این مرحله، مفاهیم کلیدی مانند: اهداف آموزشی، محتوا، راهبردهای یاددهی-یادگیری، منابع آموزشی، روش‌های ارزشیابی و... در قالب نقشه مفهومی سازمان‌دهی شد تا ارتباط میان آن‌ها برای دانشجومعلمان شفاف‌تر شود.
۲. تصویرسازی از عناوین کلی و جزئی مبحث: استفاده از روش‌های بصری مانند دیاگرام‌ها و نمودارها برای کمک به درک بهتر مفاهیم.
۳. اجرای راهبردهای یادگیری فعال: تقسیم‌بندی دانشجومعلمان به گروه‌های کوچک و هدایت آن‌ها برای حل مسئله.
۴. ارزشیابی و بازخورد مستمر: ارزیابی دانشجومعلمان با سؤالات کلاسی، آزمون‌های کوتاه و تحلیل کیفی پاسخ‌ها.

یافته‌ها

۱. مقایسه نگرش دانشجو معلمان نسبت به روش تدریس سنتی و الگوی مدیریت آموزش

جدول ۳. آمارهای توصیفی نگرش دانشجومعلمان به تفکیک گروه‌ها

گروه آزمایش				
گروه کنترل				
متغیرها	نگرش به روش تدریس سنتی	نگرش به الگوی مدیریت آموزش	نگرش به روش تدریس سنتی	نگرش به الگوی مدیریت آموزش
تعداد	۳۳	۳۳	۳۳	۳۳
میانگین	۸۸.۸۹	۱۵.۲۲۸	۱۵.۹۲	۱۰.۱۹۰
میانه	۰۰.۸۲	۰۰.۲۴۷	۰۰.۸۵	۰۰.۱۸۵
مد	۰۰.۶۰	۰۰.۲۳۷	۰۰.۶۳	۰۰.۱۷۸
انحراف معیار	۶۰.۳۰	۴۲.۴۶	۴۵.۱۳	۲۵.۴۰
چولگی	۱/۱۶۷	-۱/۵۱۰	۱.۱۰۲	-۱.۲۳۰
کشیدگی	۰.۷۵۴	۱.۲۱۲	۰.۷۳۱	۱.۱۰۵
کمترین	۵۵.۰۰	۰۰.۱۱۴	۵۸.۰۰	۰۰.۱۲۰
بیشترین	۱۶۵.۰۰	۰۰.۲۷۵	۱۶۸.۰۰	۰۰.۲۵۰
دامنه نمرات	۱۱۰	۱۶۱	۱۱۰	۱۳۰

جدول ۳ نشان می‌دهد که میانگین نگرش دانشجومعلمان نسبت به الگوی مدیریت آموزش (۱۵/۲۲۸) در گروه آزمایش به‌طور قابل‌توجهی بالاتر از گروه کنترل است (۱۰/۱۹۰) است که نشان‌دهنده نگرش مثبت‌تر دانشجومعلمان گروه آزمایش نسبت به این الگو است.

۲. مقایسه نمرات پیشرفت تحصیلی در دو گروه

جدول ۴. مقایسه نمرات پیش‌آزمون و پس‌آزمون در گروه‌های آزمایش و کنترل

گروه	پیش‌آزمون		پس‌آزمون		اختلاف میانگین
	میانگین	انحراف	میانگین	انحراف	
آزمایش	۲۰.۱۶	۴.۸۸	۱۴.۴۲	۲.۵۱	۱۲.۲۶
کنترل	۲۰.۳۹	۱.۲۷	۳.۱۵	۱.۸۵	۰.۷۶

جدول ۴ نشان می‌دهد که میانگین نمرات پس‌آزمون در گروه آزمایش (۱۴.۴۲) به‌طور قابل‌توجهی بالاتر از پیش‌آزمون (۲۰.۱۶) است که نشان‌دهنده تأثیر مثبت مداخله آموزشی، در این گروه است. اختلاف میانگین در این گروه ۱۲.۲۶ واحد است که نشان‌دهنده پیشرفت چشمگیر در عملکرد تحصیلی دانشجومعلمان پس از اجرای مداخله است. در مقابل، میانگین نمرات گروه کنترل تغییر چندانی نداشته است. میانگین نمره پیش‌آزمون در این گروه ۲۰.۳۹ بوده که در پس‌آزمون تنها به ۳.۱۵ افزایش یافته است، با اختلاف میانگین ۰.۷۶ واحد. این تغییر اندک نشان می‌دهد که در غیاب مداخله آموزشی، پیشرفت محسوسی در عملکرد تحصیلی این گروه رخ نداده است و احتمالاً تغییرات مشاهده‌شده ناشی از نوسانات طبیعی یا سایر عوامل جزئی است؛ بنابراین، یافته‌ها به‌طور معناداری اثربخشی روش آموزشی جدید (الگوی مدیریت آموزش) را در مقایسه با روش تدریس سنتی تأیید می‌کنند.

جدول ۵. تحلیل کواریانس (ANCOVA) برای مقایسه دو روش تدریس

منبع تغییرات	مجموع مربعات	درجه آزادی	میانگین مربعات	آماره F	سطح معناداری (P)
پیش‌آزمون	۴۵.۱۲	۱	۴۵.۱۲	۴.۲۳	۰.۰۴۱
روش تدریس	۲۴.۲۹۰	۱	۲۴.۲۹۰	۱۹.۸۷	۰.۰۰۰
خطا	۱۶.۴۸۲	۶۲	۰.۲۶۵	-	-

نتایج آزمون ANCOVA در جدول ۵ نشان می‌دهد که حتی پس از کنترل نمرات پیش‌آزمون، تفاوت بین دو روش تدریس از نظر تأثیر بر پیشرفت تحصیلی معنادار است. این نشان می‌دهد که الگوی مدیریت آموزش تأثیر بیشتری نسبت به روش سنتی بر پیشرفت تحصیلی دارد.

یافته‌های بخش کیفی

داده‌های مرتبط با مصاحبه با دانشجو معلمان پیرامون تأثیر اجرای الگو مدیریت آموزش بر نگرش و پیشرفت تحصیلی آن‌ها در سه مرحله (باز، محوری و انتخابی) کدگذاری شده‌اند.

جدول ۶. کدگذاری باز داده‌های حاصل از مصاحبه با دانشجومعلمان آموزش‌دیده با روش مدیریت آموزش

کدگذاری باز	اظهارات مهم
نقش هدایتگری معلم	فهمیدم که معلم باید یادگیری را هدایت کند نه اینکه فقط مطالب را بگوید.
ارتباط نزدیک معلم و دانش‌آموز	درک من از این کاری که انجام شد، این بود که ارتباط نزدیک و مؤثری بین ما و استاد برقرار شد و این برای ما جالب بود.
اعتماد به توانایی در اجرای روش‌های فعال	قبل از اجرای این روش احساس می‌کردم که من آمادگی زیادی برای اجرای روش‌های فعال و مشارکتی ندارم، اما الان احساس می‌کنم، آن قدرها سخت نیست و می‌شود اجرا کرد.
یادگیری فعال و مشارکتی	درک من از کار شما این بود که یادگیری باید یک فرایند فعال باشد که در آن دانش‌آموزان خود

درگیر شوند و با هم به کشف مسائل بپردازند.	
ایجاد فضای بدون ترس از اشتباه	یکی از بزرگ‌ترین تغییرات این روش این بود که ما اصلاً احساس نمی‌کردیم، اشتباه کردن شرم‌آور است. این باعث شد که بیشتر یاد بگیریم و به اشتباهاتمان به چشم فرصت نگاه کنیم.
ارزیابی و بازخورد مداوم	بازخوردها برای من خیلی جالب بود. این کار شما باعث شد، من بفهمم در کجاها نیاز به بهبود دارم.
توجه به تفاوت‌های فردی دانش‌آموزان	چیزی که من یاد گرفتم این بود که باید حواسم به تک‌تک بچه‌ها باشد و به خواسته‌های همه این‌ها در تدریسم توجه کنم.
مدیریت رفتار دانش‌آموزان	در ابتدا فکر می‌کردم که این روش‌ها باعث افزایش بی‌نظمی در کلاس می‌شود، اما درواقع این روش‌ها فرصتی به دانش‌آموزان می‌دهد تا بیشتر درگیر شوند و رفتارهای منفی کاهش یابد.
تفکر انتقادی در یادگیری	من از چیزی که بیشتر از همه لذت بردم این بود که شما به ما کمک کردید به مسائل از دیدگاه‌های مختلف نگاه کنیم و خودمان جواب‌ها رو پیدا کنیم.
تقویت تفکر جمعی	کارگروهی باعث شد که ایده‌های مختلفی به ذهن من برسد و از هم‌کلاسی‌هایم چیزهای جدیدی یاد بگیرم.
مدیریت کلاس	من مشکلم کنترل کلاس بود، فکر می‌کردم، اجرای این‌گونه روش‌ها، باعث می‌شود کنترل از دست من خارج شود؛ اما اجرای این روش به من یاد داد، چطور کلاس را هم به‌درستی کنترل کنم.
پشتیبانی از یادگیری خودمختار	شما به ما فرصت دادید تا خودمان مسائل را کشف کنیم، بر اساس تصمیم خودمان عمل کنیم.
تنوع روش‌های تدریس	اینکه فقط از یک روش تدریس استفاده نکنیم؛ چون یک روش برای همه بچه‌ها در هر موقعیتی جواب نمی‌دهد.
نظم و انضباط در کلاس	یکی از چالش‌هایی که همیشه داشتم این بود که چطور کلاسی منظم داشته باشم؛ اما وقتی روش‌های فعال و مشارکتی رو به کار بردم، دیدم که خود دانش‌آموزان هم به نظم کلاس اهمیت می‌دهند چون درگیر فعالیت‌های جذاب و متنوع هستند.
تشویق دانش‌آموزان به اشتباه کردن	قبل از این، در فرایند کارورزی اگر دانش‌آموزی اشتباه می‌کرد، نگران می‌شدم و سریعاً تصحیحش می‌کردم؛ اما حالا یاد گرفتم که اشتباهات بخشی از یادگیری هستند و باید از آن‌ها به‌عنوان فرصت برای رشد استفاده کرد.
استفاده از فناوری در تدریس	استفاده شما از ویدئوها و نرم‌افزارهای آموزشی به من کمک کرد تا درک خیلی بهتری از موضوعات به دست بیاورم.
تحلیل و حل مسئله	یاد گرفتم که معلم باید به دانش‌آموزان یاد بدهد که چگونه مسائل رو تحلیل و حل کنند نه اینکه راه‌حل‌ها رو در اختیارشان قرار بده.
پذیرش اشتباهات و یادگیری از آن‌ها	من در گذشته خیلی از اشتباهاتم می‌ترسیدم، اما الان فهمیدم که اشتباه فرصتی برای یادگیری است.
تشویق به تفکر مستقل	اجرای این روش به من یاد داد که به بچه‌ها فرصت بدهم تا خودشان تفکر کنند و بدون وابستگی به من معلم به یادگیری و حل مسئله بپردازند.
یادگیری از اشتباهات شخصی	من یاد گرفتم که من هم به‌عنوان یک معلم گاهی اشتباه می‌کنم و این را به دانش‌آموزانم نشان می‌دهم و به آن‌ها می‌گویم که اشتباهات من هم بخشی از فرایند یادگیری است و همه می‌توانیم از آن‌ها درس بگیریم.
مدیریت زمان در کلاس	من همیشه از این می‌ترسیدم که نتوانم مباحث رو به‌موقع جمع کنم، اما بعد از استفاده از این روش، متوجه شدم که اگر به‌درستی زمان‌بندی کنم و فعالیت‌های کلاسی رو با نظم پیش ببرم، می‌شود به اهداف آموزشی دست پیدا کرد.
ارائه پشتیبانی خاص برای دانش‌آموزان ضعیف	روش‌های مشارکتی به من کمک کرد تا بفهمم که برخی دانش‌آموزان نیاز به توجه بیشتری دارند، بنابراین من وقت بیشتری را برای این دسته از دانش‌آموزان می‌گذارم و پشتیبانی لازم را از ایشان می‌گیرم.
ارزیابی متفاوت برای دانش‌آموزان مختلف	روش‌های ارزیابی من هم تغییر کرده است. به‌جای اینکه فقط یک روش ارزیابی برای همه داشته باشم، حالا برای هر دانش‌آموز بر اساس سطح یادگیری‌اش، ارزیابی خاص خود را خواهم داشت.

جدول ۷. کدگذاری محوری و انتخابی داده‌های حاصل از مصاحبه با دانشجو معلمان آموزش دیده با روش مدیریت

آموزش	کدگذاری محوری	کدگذاری انتخابی
نقش هدایتگری معلم	هدایت فرایند یادگیری	پیشبرد یادگیری با هدایت مؤثر معلم
یادگیری فعال و مشارکتی		
پشتیبانی از یادگیری خودمختار		
ارتباط نزدیک معلم و دانش آموز	ارتباط مؤثر معلم و دانش آموز	
ارزیابی و بازخورد مداوم		
تفکر انتقادی در یادگیری		
تقویت تفکر جمعی	تفکر و خلاقیت در فرایند یادگیری	
تشویق به تفکر مستقل		
مدیریت زمان کلاس		
نظم و انضباط در کلاس	مدیریت کلاس و محیط یادگیری	
مدیریت رفتار دانش آموزان		
تعامل مؤثر با دانش آموزان		
شناسایی نیازهای خاص هر دانش آموز		
ارائه پشتیبانی خاص برای دانش آموزان ضعیف	توجه به تفاوت‌های فردی در تدریس	
تنوع در روش‌های تدریس		انعطاف‌پذیری و تنوع در تدریس
ارزیابی متفاوت از دانش آموزان مختلف		
تشویق دانش آموزان به اشتباه کردن		
یادگیری از اشتباهات شخصی معلم	پذیرش اشتباهات و یادگیری از آن‌ها	
ایجاد فضای بدون ترس از اشتباه		
بازخورد مثبت بعد از اشتباهات		

کدهای مرتبط با تغییر نگرش در بخش کیفی تحقیق شامل «پیشبرد یادگیری با هدایت مؤثر»، «ارتباط مؤثر معلم و دانش آموز» و «تفکر و خلاقیت در یادگیری» بودند. نتایج این بخش نشان داد که استادان در دانشگاه فرهنگیان به عنوان هدایتگران فرایند یادگیری، نقش حیاتی در تغییر نگرش دانشجومعلمان ایفا می‌کنند. این هدایت مؤثر باعث می‌شود، دانشجومعلمان درک کنند که نقش معلم فراتر از انتقال صرف اطلاعات است و باید یادگیری را تسهیل و هدایت کند. به این ترتیب، تغییر نگرش از دیدگاه سنتی که معلم تنها به انتقال اطلاعات پرداخته، به دیدگاه مدرن که معلم به عنوان یک راهنما و هدایتگر عمل می‌کند، تحول اساسی در نگرش دانشجومعلمان ایجاد می‌شود.

علاوه بر این، ایجاد فضای ارتباطی مثبت میان معلم و دانشجو باعث می‌شود، دانشجو معلمان به این نتیجه برسند که تعامل و ارتباط مؤثر با دانش آموزان می‌تواند، بر روند یادگیری و تغییر نگرش آن‌ها تأثیرگذار باشد. این ارتباط نه تنها به ایجاد محیطی برای تفکر انتقادی و خلاقانه کمک می‌کند، بلکه باعث می‌شود، دانشجومعلمان به این باور برسند که تدریس باید شامل تمرین‌های تفکری و تشویق به اکتشاف باشد. این تغییر نگرش به سمت یادگیری فعال و مشارکتی، به طور مستقیم بر رشد حرفه‌ای دانشجو معلمان تأثیر مثبت می‌گذارد.

پشتیبانی از این تغییر نگرش نیز در مطالعات مختلف تأیید شده است؛ به ویژه استفاده از روش‌های تدریس فعال و مشارکتی که به طور قابل توجهی می‌تواند، نگرش‌های دانشجو معلمان را تغییر دهد (Darling-Hammond et al, 2020; Hattie, 2019). این الگوها به دانشجومعلمان کمک می‌کند تا به تدریج به معلمان انعطاف‌پذیر و هدایتگری تبدیل شوند که توانایی مدیریت کلاس و ایجاد محیطی پویا برای یادگیری را دارند.

در کنار تغییر نگرش، الگوی مدیریت آموزش می‌تواند، تأثیر قابل توجهی بر پیشرفت تحصیلی دانشجومعلمان داشته باشد. این پیشرفت شامل بهبود درک مطالب درسی، تقویت توانمندی‌های عملی و تدریسی و افزایش اعتمادبه‌نفس در تدریس می‌شود. کدهای مرتبط با پیشرفت تحصیلی در این تحقیق شامل «مدیریت کلاس و محیط یادگیری»، «توجه به تفاوت‌های فردی در تدریس» و «پذیرش اشتباهات و یادگیری از آن‌ها» بودند.

یکی از ابعاد پیشرفت تحصیلی، بهبود مهارت‌های مدیریت کلاس است. توانمندی در مدیریت مؤثر محیط یادگیری به دانشجومعلمان این امکان را می‌دهد که کلاس‌های را به‌طور کارآمدتری هدایت کرده و اختلالات کمتری در فرایند یاددهی-یادگیری ایجاد کنند. پژوهش‌ها نشان می‌دهند که معلمان باتجربه در مدیریت کلاس، قادر به ارتقای سطح یادگیری دانش‌آموزان خود هستند و می‌توانند به بهبود یادگیری کمک کنند (Oyinlola & Tsotetsi, 2022).

توجه به تفاوت‌های فردی در تدریس نیز یکی از عوامل مؤثر در پیشرفت تحصیلی است. این توجه به دانشجومعلمان کمک می‌کند تا نیازهای متنوع دانش‌آموزان را بهتر درک کرده و یاد بگیرند که تدریس باید به‌طور خاص با توجه به این نیازها تنظیم شود. این مهارت، در استفاده از روش‌های تدریس متنوع، تأثیر مستقیمی بر پیشرفت تحصیلی دانشجومعلمان خواهد داشت (Schiefele & Schaffner, 2015).

درنهایت، پذیرش اشتباهات و یادگیری از آن‌ها برای دانشجومعلمان، فرصتی فراهم می‌آورد تا به اشتباهات خود نگاهی مثبت داشته باشند و آن‌ها را به‌عنوان یک تجربه آموزشی ارزشمند بپذیرند. این نگرش، باعث افزایش اعتمادبه‌نفس و بهبود مهارت‌های تدریس می‌شود. پژوهش‌ها نشان داده‌اند که دانشجومعلمان با آموزش‌های مبتنی بر یادگیری فعال و پذیرش اشتباهات به‌عنوان فرصتی برای یادگیری، پیشرفت قابل توجهی در عملکرد و نتایج تحصیلی خود مشاهده می‌کنند (Vázquez et al, 2020; Lundberg & Stigmar, 2024).

بحث و نتیجه‌گیری

این پژوهش، باهدف بررسی تأثیر الگوی مدیریت آموزشی بر نگرش و پیشرفت تحصیلی دانشجومعلمان در رشته آموزش ابتدایی انجام شد. نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل داده‌ها، چه از طریق روش‌های کمی و چه کیفی، نشان‌دهنده تأثیر مثبت و معنادار این الگو بر تغییر نگرش و بهبود پیشرفت تحصیلی دانشجو معلمان بود.

در بخش کمی، نتایج تحلیل‌های آماری نشان داد که دانشجومعلمان گروه آزمایش که در معرض الگوی مدیریت آموزشی قرار گرفتند، نسبت به گروه کنترل، تغییرات معناداری در نگرش خود نشان دادند. این تغییر نگرش در ابعاد مختلف شناختی، عاطفی و رفتاری مشاهده شد. در بعد شناختی، دانشجومعلمان گروه آزمایش، درک عمیق‌تری از مفاهیم مدیریت آموزشی و روش‌های تدریس فعال پیدا کردند. به‌طور خاص، آنان به اهمیت نقش معلم به‌عنوان راهنما و تسهیل‌کننده فرایند یادگیری، پی بردند، نه تنها انتقال‌دهنده محض اطلاعات. در بعد عاطفی، تغییرات عاطفی در نگرش دانشجومعلمان نشان‌دهنده این بود که آنان بیشتر به کاربرد روش‌های تدریس فعال و الگوهای مدیریتی علاقه‌مند شدند. این علاقه‌مندی، در مصاحبه‌های کیفی نیز تأیید شد، جایی که دانشجومعلمان از احساس رضایت و انگیزه بالاتر برای استفاده از روش‌های جدید و فعال در تدریس صحبت کردند. در بعد رفتاری، نتایج نشان داد که دانشجومعلمان تمایل بیشتری به استفاده از این الگو در کلاس‌های خود پیدا کرده‌اند. این تغییر نگرش، در رفتار آموزشی آن‌ها بسیار قابل توجه و تأثیرگذار بوده است. این نتایج با پژوهش‌های قبلی و به‌ویژه پژوهش‌های Darling-Hammond et al (2020); Hattie (2019) همسو است که نشان داده‌اند، الگوهای تدریس فعال و مشارکتی می‌توانند، به‌طور معناداری نگرش معلمان و دانشجومعلمان را نسبت به فرایند تدریس و یادگیری تغییر دهند.

در کنار داده‌های کمی، بخش کیفی این پژوهش با استفاده از مصاحبه‌های نیمه‌ساختاریافته و تحلیل مضمون، اطلاعات عمیق‌تری از تأثیرات الگوی مدیریت آموزشی بر نگرش و پیشرفت تحصیلی دانشجومعلمان فراهم آورد. در این بخش، دانشجومعلمان تغییرات مهمی در نگرش‌های عاطفی و رفتاری خود گزارش کردند. آن‌ها، به‌ویژه از افزایش علاقه و انگیزه نسبت به فرایند تدریس و استفاده از روش‌های جدید و فعال در کلاس‌ها صحبت کردند. این نتایج، در پیوند با

تغییرات رفتاری در استفاده از الگوی مدیریت آموزشی در کلاس‌های خود، نشان‌دهنده تأثیرات مثبتی است که الگوی مذکور بر توانمندی‌های تدریس دانشجو معلمان داشته است. مصاحبه‌ها همچنین حاکی از این بود که دانشجومعلمان توانسته‌اند، مهارت‌های جدیدی در طراحی فعالیت‌های آموزشی و مدیریت کلاس به دست آورند و این مهارت‌ها به‌طور جدی اثربخشی رضایت آنان از فرایند تدریس شده است. این نتایج با پژوهش‌های مشابه نیز نظیر Tsotetsi & Oyinlola (2022) که نشان داده‌اند، الگوهای تدریس فعال و مدیریت آموزشی می‌توانند، تأثیر چشمگیری بر عملکرد تحصیلی معلمان داشته باشند، تطابق دارد.

این نتایج که به‌وضوح تأثیر مثبت الگوی مدیریت آموزشی را بر پیشرفت تحصیلی تأکید می‌کند، با پژوهش‌های پیشین در این حوزه هم‌راستا است. به‌طور خاص، نتایج این تحقیق مشابه با یافته‌های پژوهش‌های دیگر مشابه آن چون (Vázquez et al (۲۰۲۰)، Leekhot et al (۲۰۲۴) و Valiandes et al (۲۰۱۸) است که نشان داده‌اند، روش‌های تدریس خلاقانه و مشارکتی می‌توانند، به‌طور چشمگیری بر فرایند یادگیری و یادگیری عمیق‌تر تأثیر بگذارند. این روش‌ها، علاوه بر اینکه موجب افزایش تعاملات دانشجویان در کلاس‌های درس می‌شوند، به آن‌ها کمک می‌کنند تا مطالب را بهتر درک کرده و در ذهن خود ماندگارتر سازند. در این راستا، نتایج مشابه در پژوهش‌های داخلی نظیر کردلو و بهرنکی (۱۳۹۷)، میرصفی (۱۴۰۲) و بهرنکی و همکاران (۱۳۹۴) نیز به‌طور گسترده‌ای این نکته را تأکید کرده‌اند که استفاده از روش‌های تدریس فعال و مشارکتی، موجب بهبود یادگیری و تقویت ماندگاری اطلاعات در ذهن دانشجویان می‌شود.

در مجموع، این پژوهش تأثیر مثبت و معنادار الگوی مدیریت آموزشی را بر نگرش و پیشرفت تحصیلی دانشجومعلمان تأیید می‌کند. نتایج نشان می‌دهند که این الگو می‌تواند، علاوه بر بهبود مهارت‌های تدریس، موجب تغییرات عاطفی و رفتاری مهمی در دانشجو معلمان شود که در نهایت به بهبود عملکرد تحصیلی آنان منجر خواهد شد. همچنین، ترکیب داده‌های کمی و کیفی به‌ویژه از طریق مثلث‌سازی هم‌زمان، به‌طور جامع‌تر و دقیق‌تری به تحلیل تأثیرات الگوی مدیریت آموزشی پرداخته و نشان داده است که این روش می‌تواند، ابعاد مختلف یادگیری و تدریس را در سطح دانشجو معلمان تحت تأثیر قرار دهد.

بر اساس یافته‌های پژوهش، پیشنهاد‌های زیر برای بهبود فرایند تدریس و ارتقای کیفیت آموزش معلمان در دوره ابتدایی و سایر دوره‌ها ارائه می‌شود:

- برگزاری دوره‌های آموزشی تخصصی برای آشنایی معلمان و دانشجومعلمان با گام‌های الگوی مدیریت آموزشی.
- گنجاندن این الگو، به‌عنوان بخشی از محتوای درسی رشته‌های دانشگاه فرهنگیان برای آشنایی دانشجویان با روش‌های نوین تدریس و استفاده از الگوی مدیریت آموزشی در تدریس مفاهیم دشوار و پیچیده
- ایجاد فضای مناسب برای آموزش عملی و بازخورد مستمر به‌منظور ارتقای مهارت‌های تدریس و مدیریت کلاس.
- استفاده از روش‌های تدریس فعال در کلاس‌های مختلف، به‌ویژه برای تقویت تعاملات دانشجویی و بهبود یادگیری مفاهیم.

مشارکت نویسندگان

میزان مشارکت نویسندگان در نگارش مقاله به‌طور یکسان بود.

تشکر و قدردانی

از کلیه دانشجو معلمان عزیز که در طی فرایند پژوهش با ما همکاری کرده‌اند، کمال تقدیر و تشکر را داریم.

تعارض منافع

«هیچ‌گونه تعارض منافع توسط نویسندگان بیان نشده است».

حمایت مالی

این اثر از حمایت مالی دانشگاه فرهنگیان برخوردار است. (قرارداد شماره ۵۰۰۰/۱۷۴۷۵/۱۴۰۱)

منابع

- بهرنگی، محمد رضا (۱۳۸۸). سازمان خلاق و نوآور یک سرمایه فکری از منظر مدیریت بر آموزش، نخستین کنفرانس بین‌المللی مدیریت سرمایه فکری، زنجان.
- بهرنگی، محمد رضا، عباسیان، عبدالحسین و ذوقی پور، سودابه (۱۳۹۴). مستندسازی الگوی مدیریت بر آموزش در پیشرفت تحصیلی دانش آموزان و سلامت سازمانی کلاس درس. رهیافتی نو در مدیریت آموزشی، ۲۶ (پیاپی ۲۲)، ۱۸۰-۱.
- بهرنگی، محمد رضا و کردلو، محسن (۱۳۹۶). تأثیر تدریس علوم تجربی بر یادگیری فراشناختی با الگوی مدیریت آموزش، رهیافتی نو در مدیریت آموزشی. ۸ (۱).
- بهرنگی، محمد رضا و رشیدی، شیرین (۱۳۹۵). بررسی تأثیر تدریس فلسفه آموزش و پرورش با الگوی مدیریت آموزش، بر یادگیری اثربخش دانشجو معلمان ترم دوم کارشناسی مدیریت آموزشی دانشگاه علامه طباطبائی، ارزش‌شناسی در آموزش (فلسفه تعلیم و تربیت سابق)، ۲ (۱)، ۴۱-۵۰.
- خدمتی، حسن، بهرنگی، محمد رضا و سورانی یانچشمه، رضا (۱۴۰۲). طراحی الگوی مدیریت آموزش و یادگیری توانمندساز کارکنان، نشریه علمی راهبری آموزشی کاربردی، ۴، ۳۶-۱۹.
- طهماسب زاده شیخ‌لار، داود، اسمی، کرامت، حسین‌نژاد، اکرم و قلی‌پور، سمیرا (۱۳۹۶). میزان برخورداری دانشجو معلمان دانشگاه فرهنگیان از مؤلفه‌های شایستگی حرفه‌ای معلمان، توسعه حرفه‌ای معلم، ۲۰، ۲۳-۱.
- سیف، علی‌اکبر (۱۳۹۰). روانشناسی تربیتی (روانشناسی یادگیری و آموزش)، تهران: آغاز.
- میرصفی، فاطمه (۱۴۰۲). مقایسه روش تدریس مشارکتی و روش سنتی در یادگیری درس زیست‌شناسی دانش‌آموزان دختر، مجله پژوهش در آموزش علوم تجربی، ۲ (۶)، ۶۴-۵۶.
- هرگنهان، بی. آر؛ السون، متیو (۱۳۸۳). مقدمه‌ای بر نظریه‌های یادگیری، ترجمه علی‌اکبر سیف، چ هفتم، تهران: دوران.

References

- Ahinful, G. S., Taurigana, V., Bansah, E. A., & Essuman, D. (2019). Determinants of academic performance of accounting students in Ghanaian secondary and tertiary education institutions. *Accounting Education*, 28(6), 553–581. <https://doi.org/10.1080/09639284.2019.1679204>
- Alam, F., Das, H. K. & Arafin, S. S. (2023). Incorporating student voice: bring changes in teaching techniques of college-level management education in Bangladesh. *J. Appl. Res. Higher Educ.* 15(3), 866–883. <http://dx.doi.org/10.1108/JARHE-09-2021-0356>
- Antonio, R.P. & Prudente M.S. (2024). Effects of inquiry-based approaches on students' higher-order thinking skills in science: A meta-analysis. *International Journal of Education in Mathematics, Science, and Technology (IJEMST)*, 12(1), 251-281. <https://doi.org/10.46328/ijemst.3216>
- Behrangi, M. R. (2008). The creative and innovative organization of an intellectual capital from the perspective of management on education, *the first international conference on intellectual capital management, Zanjan*. [In Persian]. <https://dorl.net/dor/20.1001.1.20086369.1394.6.22.1.7>
- Behrangi, M.d. and Rashidi, S. (2016). Investigating the effect of teaching philosophy of education with the model of education management, on the effective learning of second semester undergraduate students in educational management of Allameh Tabatabai University, *Values in Education Quarterly*. 2(1):41-50. [In Persian]. <https://dorl.net/dor/20.1001.1.20086369.1396.8.29.5.9>
- Behrangi, M. R., Abbasian, A. H., and Zoghipour, S. (2014). Documenting the management model of education in the academic progress of students and the organizational health of the classroom. *A new approach in educational management*, 6(2) (22), -1. [In Persian]. <https://dorl.net/dor/20.1001.1.20086369.1394.6.22.1.7>

- Behrangi, Mohammadreza and Kordalo, Mohsen. (2014). The effect of teaching experimental sciences on metacognitive learning with the model of education management, scientific-research quarterly, *a new approach in educational management*. 8(1). [In Persian].
<https://dorl.net/dor/20.1001.1.20086369.1396.8.29.5.9>
- Bryk, A.S., Gomez, L.M., Grunow, A., LeMahieu, P.L. (2015). *Learning to Improve: How America's Schools Can Get Better at Getting Better*. Cambridge, MA: Harvard Education Press.
- Blankenburg, J.S., Höffler, T.N., Parchmann, I. (2015). Fostering Today What is Needed Tomorrow: Investigating Students' Interest in Science, *Science Education*. 100(2).
<https://doi.org/10.1002/sce.21204>
- Crow, R., Hinnant-Crawford, B.N., & Spaulding, D.T. (2019). *The Educational Leader's Guide to Improvement Science: Data, Design and Cases for Reflection*. Gorham, ME: Myers Education Press.
- Creswell, J. W. (2012). Educational research: Planning, conducting, and evaluating quantitative and qualitative research (4th ed.). Boston, MA: Pearson.
- Darling-Hammond, L., Flook, L., Cook-Harvey, C., Barron, B., & Osher, D. (2020). Implications for educational practice of the science of learning and development. *Applied Developmental Science*, 24(2), 97–140.
<https://doi.org/10.1080/10888691.2018.1537791>
- Darling-Hammond, L. (2020). Culture, learning, and policy. In N. S. Nasir, C. D. Lee, R. Pea, & M. McKinney de Royston (Eds.), *Handbook of the cultural foundations of learning* (pp. 404–425). Routledge/Taylor & Francis Group.
<https://doi.org/10.4324/9780203774977-28>
- Dransfield, M., Wood, M., & Su, F. (2022). Following the yellow brick road? Developing inspiring learning and teaching in the pursuit of teaching excellence in higher education. *Journal of Further and Higher Education*, 46(7), 972–987.
<http://dx.doi.org/10.1080/0309877X.2022.2029833>
- Enberg, K. Steen, i.H. (2023). Teachers' self-motivation and sense of responsibility determine the use of active learning methods, *Nordic Journal of STEM Education* 7(1):38-48
 DOI: [10.5324/njsteme.v7i1.3356](https://doi.org/10.5324/njsteme.v7i1.3356)
- Fullan, L., & Opstad, L. (2023). Beyond gender performance in accounting: Does personality distinction matter? *Accounting Education*, 23(4), 343–361.
<https://doi.org/10.1080/09639284.2014.930693>
- Fullan, M., & Langworthy, M. (2014). A rich seam: how new pedagogies find deep learning. by Michael Fullan and Maria Langworthy, *Leadership and Policy in Schools*. 15(2), 231–233.
<https://doi.org/10.1080/15700763.2015.1073331>
- Hattie, J., Clarke, S. (2019). *Visible Learning: Feedback*. Routledge, 176, pp., 48.99 (AU Paperback) (ISBN: 978113859989), 221.00 (AU Hardcover), (ISBN: 9781138599888)
<https://doi.org/10.1017/edp.2019.13>
- Hergnhan BR, Olson MH. (2010). An Introduction to theories of learning. 2nd ed. Saif AA, translator. Tehran: Agah. p. 289. <https://doi.org/10.1080/15700763.2015.1073331>.
- Jackson, K., Horn, I.S., and Cobb, P. (2018). Chapter four: Overview of the teacher learning subsystem. In P. Cobb, K. Jackson, E. Henrick, T.M. Smith, and MIST team (Eds.), *Systems for Instructional Improvement: Creating Coherence from the Classroom to the District Office* (pp. 65–75). Cambridge, MA: Harvard Education Press.
- OECD (2023). *Fostering Creativity and Critical Thinking in Education*. OECD Publishing.
- Osher, D., Pittman, K., Young, J., Smith, H., Moroney, D., & Irby, M. (2020). Thriving, robust equity, and transformative learning & development: A more powerful conceptualization of the contributors to youth success. Washington, DC: American Institutes for Research and Forum for Youth Investment.
- Oyinlola, A., Tsotetsi, C. (2022). Collaborative Learning: A Veritable Tool for Promoting Classroom Participation Among Pre-Service Teachers in Rural Universities in South Africa, *Journal of Culture and Values in Education*. 5(2):65-79.
<http://dx.doi.org/10.46303/jcve.2022.20>

- Pinquart, M., and Ebeling, M. (2020). Parental educational expectations and academic achievement in children and adolescents—a meta-analysis. *Educ. Psychol. Rev.* 32, 463–480. <https://link.springer.com/article/10.1007/s10648-019-09506-z>
- Phenphanor Phuangphae. (2017). Creativity-based learning in Social Studies ,International (*Humanities, Social Sciences and Arts*)Volume 10 Number 5 July - December 2017. <http://dx.doi.org/10.5539/hes.v11n4p84>
- Pérez-López, M. C., & Ibarrondo-Dávila, M. P. (2020). Key variables for academic performance in university accounting studies. A mediation model. *Innovations in Education and Teaching International*, 57(3), 374–385. <http://dx.doi.org/10.1080/23311975.2022.2101326>
- Prayogi, S.; Bilad, M.R.; Verawati, N.N.S.P.; Asy'ari, M. Inquiryvs. (2024). Inquiry-Creative: Emphasizing Critical Thinking Skills of Prospective STEM Teachers in the Context of STEM Learning in Indonesia. *Educ.Sci.* 14, 593. <https://doi.org/10.3390/educsci14060593>
- Kamran, F., Kanwal, A., Afzal, A. & Rafiq, S. (2023). Impact of interactive teaching methods on students learning outcomes at university level. *J. Positive School Psychol.* 7(7), 89–105.
- Khedmati, Hassan; Behrangi, Mohammad Reza and Sovraniya Yancheshmeh, Reza. (2013). Designing a model of training and learning management that empowers employees, *Journal of Applied Educational Leadership*, 36:4-19.
- Kovač. V. B. Ø Nome.D. Jensen.A. R & Skreland.L. Lj. (2023): The why, what and how of deep learning: critical analysis and additional concerns, *Education Inquiry*, <https://doi.org/10.1080/20004508.2023.2194502>
- Kılıç, A., Şahin, S. (2022). The effect of the Research Methods Course organized according to the Layered Inquiry-Based Learning Model on students' skills, values, and attitudes.
- Leekhot, K., Payoungkiattikun, W., Thongsuk, T., (2024). “The Results of Inquiry-Based Learning Management on Critical Thinking and Academic Achievement of Grade-8 Students”, *In. Sci. Ed. J*, vol. 5, no. 3, pp. 161-167. <https://doi.org/10.37251/isej.v5i3.901>
- Leonard, S. H. (2008). Measuring cognitive and psychological engagement in middle school students (Doctoral thesis). *University of South Dakota*. <https://doi.org/10.4236/ce.2018.914157>.
- Lundberg, A., Stigmar, M. (2024). Higher Education Teaching Quality in the Aftermath of the Double Disruption, *Innovative Higher Education*. <https://doi.org/10.1007/s10755-024-09740-6>
- Lundberg, A., Fraschini, N., & Aliani, R. (2023). What is subjectivity? Scholarly perspectives on the elephant in the room. *Quality & Quantity*, 57, 4509–4529. <http://dx.doi.org/10.1007/s11135-022-01565-9>
- Mehta, J., & Fine, S. (2019). *In Search Of Deeper Learning: The Quest to Remake the American High School*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Mirsafi, Fatemeh. (2023). Comparison of cooperative teaching method and traditional method in learning biology lesson of female students, *Journal of Research in Experimental Science Education*, 2(6): 64-56. [In Persian]. <https://dor.isc.ac/dor/20.1001.1.27834387.1401.2.6.6.8>
- Nilimaa, J. (2023). New Examination Approach for Real-World Creativity and Problem-Solving Skills in Mathematics , *MDPI*, 2(3), 477-495; <https://doi.org/10.3390/higheredu2030028>
- Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2020). Intrinsic and extrinsic motivation from a self-determination theory perspective: Definitions, theory, practices, and future directions. *Contemporary Educational Psychology*, 61, Article 101860. <https://doi.org/10.1016/j.cedpsych.2020.101860>
- Smith, D. C., Ito, A., Gruenewald, J., & Yeh, H. L. (2010). Promoting school engagement: attitudes toward school among American and Japanese youth. *Journal of School Violence*, 9, 392–406. <https://doi.org/10.1080/15388220.2010.509308>.
- Seif, A.A. (2011). *Educational Psychology (Psychology of Learning and Education)*, Tehran: Aghaz Publications.

- Schleicher, A (2018), *World Class: How to build a 21st-century school system, Strong Performers and Successful Reformers in Education*, OECD Publishing, Paris.
<https://doi.org/10.1787/9789264300002-en>
- Tahmasbzadeh Sheikhlari, Davud; Esmi, Karamet; Hosseinnajad, Akram and Gholipour, Samira (2017). The level of student teachers of Farhangian University enjoying the components of teachers' professional competence, *Teacher Professional Development*, 2(3), 1-20.
<http://erj.khu.ac.ir/article-1-837-en.html>. [In Persian]. <http://erj.khu.ac.ir/article-1-837-en.html>
- Tuckett, A. (2013). Changing spaces of education: new perspectives on the nature of learning, *Open Learning*, 28(2). DOI: [10.1080/02680513.2013.815115](https://doi.org/10.1080/02680513.2013.815115)
- Tiruneh, D. T., Gu, X., De Cock, M., & Elen, J. (2018). Systematic design of domain-specific instruction on near and far transfer of critical thinking skills. *International Journal of Educational Research*, 87, 1–11. [http://dx.doi.org/10.1016/j.ijer.2017.10.005](https://doi.org/10.1016/j.ijer.2017.10.005)
- Vazquez SE, Benito M, Espejo R, Teutschero N. (2020). Response of soil properties and microbial indicators to land use change in an acid soil under Mediterranean conditions, *CATENA* 189. DOI: [10.1016/j.catena.2020.104486](https://doi.org/10.1016/j.catena.2020.104486)
- Valiandes, S., Neophytou, L., & Hajisoteriou, C. (2018). Establishing a framework for blending intercultural education with differentiated instruction. *Intercultural Education*, 29(3), 379–398. <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/14675986.2018.1441706>
- Weng, C., Chen, C. & Ai, X. (2023). A pedagogical study on promoting students' deep learning through design-based learning. *Int. J. Technol. Design Educ.* 33(4), 1653–1674.
[http://dx.doi.org/10.1007/s10798-022-09789-4](https://doi.org/10.1007/s10798-022-09789-4)
- Wu, H, Bai, S, Liao, Y, Tan, C. (2024). The Academic Performance and Upward Mobility of Students in Education Program, *Journal of World Englishes and Educational Practices* 6(1):137-166 DOI: [10.32996/jweep.2024.6.1.6](https://doi.org/10.32996/jweep.2024.6.1.6)

